

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Sezon archeologiczny
na Nizinie Wielkopolsko-
Kujawskiej 2001

Wystawa kwiecień - wrzesień 2002

Brązowe okucie w kształcie "krzyża",
poł. XI-XII w., Dziekanowice, gm. Łubowo.

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

ma przyjemność zaprosić na kolejną wystawę z cyklu pt. "Sezon Archeologiczny na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej 2001". Prezentujemy Państwu osiągnięcia archeologów wielkopolskich dokonane w roku ubiegłym. A był to - pomimo powszechnie znanych trudności finansowych - sezon niezwykle obfity w wartościowe odkrycia archeologiczne.

W roku 2001 badania archeologiczne na obszarze Wielkopolski w dużej części związane były z archeologicznymi badaniami ratowniczymi na trasie autostrady A2, finansowanymi przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Na kilku stanowiskach przeprowadzono prace ratownicze finansowane przez Generalnego Konserwatora Zabytków, a kolejnych kilka przebadano dzięki finansowemu wsparciu Urzędów Gminnych, firm prywatnych oraz funduszy muzealnych.

Dalej przedstawiamy w porządku chronologicznym krótkie charakterystyki najważniejszych stanowisk, z których znaleziska prezentowane są na wystawie. Aby maksymalnie ułatwić Państwu zapoznanie się z ekspozycją, układ opisu stanowisk odpowiada porządkowi, w jakim najcenniejsze znaleziska pokazywane są w poszczególnych gablotach.

Najstarsze znaleziska prezentowane na wystawie pochodzą z wielokulturowego stanowiska w Krzyżownikach, gm. Kleszczewo i związane są z osadnictwem środkowo i późnoneolitycznym. Na uwagę zasługuje zespół 3 naczyń ceramicznych KPL i KAK, pochodzących z jednej jamy.

Kolejnym okresem bogato reprezentowanym na wystawie jest okres końca epoki brązu i początków epoki żelaza i związane z nim osadnictwo kultury łużyckiej. Dwa stanowiska - Glińsk, gm. Świebodzin oraz, Oborniki, gm. loco - to ciałopalne cmentarzyska, a na ekspozycji przedstawione są zawartości grobów, bogato wyposażonych w naczynia ceramiczne i wyroby metalowe. Naczynia ceramiczne pochodzą również z osad kultury łużyckiej, odkrytych w Sługocinku, gm. Golina. Znaleziskiem niezwykle jest skarb siekierok pochodzących z końca epoki brązu, znaleziony w Rosku, gm. Wieleń. Przedstawiony na wystawie inwentarz składa się z kilkudziesięciu siekierok, 2 form metalowych oraz jednego grotu oszczepu, stanowiących wedle przekazów jedynie część depozytu, odkrytego w 1985 roku.

Z wczesną epoką żelaza - z kulturą pomorską i jastorfską - związane są również naczynia odkryte na wielokulturowym stanowisku w Komornikach, gm. loco. Nieco młodsze są żarna i naczynia z tegoż stanowiska, będące pozostałością osadnictwa kultury przeworskiej. Z kulturą przeworską łączonych jest również kilkanaście naczyń i ozdób metalowych, pochodzących ze stanowisk w Sługocinku, gm. Golina oraz Dzierżnicy, gm. Dominowo.

Na tegorocznej wystawie zdecydowanie najliczniejsze znaleziska pochodzą z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych. W dużej mierze są to zabytki z wczesnego średniowiecza. I tak w trakcie badań grodziska w Spławiu, gm. Kołaczkowo pozyskano m. innymi liczne naczynia gliniane, 2 naczynia wykonane z drewna oraz narzędzia i przedmioty codziennego użytku.

W Krzyżownikach, gm. Kleszczewo odkryto pochówek konia z elementami uprzęży, grzebień kościany oraz bogato zdobiony pojemnik podróżny z rogu. Ozdoby i drobne wytwory rzemiosła znaleziono również podczas badań grodziska i osady w Kąsinowie, gm. Szamotuły.

Fr. misy brązowej z poł. XI-XII w.,

Dziekanowice, gm. Łubowo.

Interesujących znalezisk dostarczył kolejny sezon badań prowadzonych na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. Odsłonięto tam pozostałości zespołu pałacowo-sakralnego z II połowy X wieku, oraz relikty zabudowy gotyckiej. Na wystawie eksponujemy ceramikę i drobne przedmioty odkryte podczas ubiegłorocznego sezonu wykopaliskowego. Znaleziska wczesnośredniowieczne z Ostrowa Lednickiego, gm. Łubowo (stanowisko Rybitwy) pochodzą z rejonu wschodniego przyczółka mostowego. Są to przedmioty wykonane z kości i rogu, monety, złota nić oraz biżuteria - kabłączek skroniowy i pierścioneł. W pobliskich Dziekanowicach, gm. Łubowo, na cmentarzysku wczesnośredniowiecznym, znaleziono przedmioty z brązu i żelaza będące wyposażeniem grobowym, a w trakcie badań kościoła grodowego z XI-XIII w. w Gieczu, gm. Dominowo, odkryto m.in. zespół 8 srebrnych kabłączków skroniowych oraz fragmenty dzwonów kościelnych. Natomiast fotografie dokumentują odkrycia poczynione w trakcie wieloletnich badań grodu, klasztoru i cmentarzyska w Łeknie, gm. Wagrowiec, związanego po części z pobytom w tym miejscu zakonu Cystersów.

Wyjątkowym znaleziskiem jest skarb monet i przedmiotów ze srebra pochodzący z Kąpieli, gm. Czerniejewo. Wążący 864 gramy skarb składa się z 21 całych, 2734 fragmentów srebrnych monet i przedmiotów z końca X wieku. Zawiera on dirhemy arabskie, monety bawarskie, saskie, szwabskie, frankońskie, angielskie, czeskie, skandynawskie i bizantyjskie. Monety duńskie być może stanowią ślad pobytu wojów wikińskich u boku Mieszka I-go.

Równie interesującym jest też skarb siekańcowy z grodziska w Grzybowie, gm. Września, datowany na drugą połowę X wieku.

Najmłodszym skarbem, spośród kilku prezentowanych na wystawie, jest skarb około 2000 srebrnych monet, odkryty w Sługocinku, gm. Golina. Pośród zdeponowanych monet średniowiecznych zidentyfikowano denary i półgrosze koronne, z których najstarsze były bite w czasie panowania Władysława Jagiełły. Część monet pochodzi z okresu panowania Władysława III Warneńczyka, Kazimierza Jagiełłończyka i Jana Olbrachta, kolejne to monety krzyżackie i gdańskie. Te ostatnie pozwalają na wstępne określenie czasu ukrycia skarbu na okres po 1454 roku.

Z okresem średniowiecza i czasami nowożytnymi związane są ratownicze badania archeologiczne prowadzone w Poznaniu, przy ul. Dominikańskiej. Przebadano tam m.in. zespół 6 dołów kłoczących, funkcjonujących od przełomu XIII i XIV wieku po początek wieku XX. Doły zawierały olbrzymią ilość materiału źródłowego, w tym kilkaset całych naczyń glinianych, liczne fragmenty naczyń glinianych i szklanych, przedmioty z metalu, surowców organicznych, kafle i kości i szkielety zwierzęce.

Kolejnymi badaniami prowadzonymi w obrębie miasta Poznania były badania ratownicze na obszarze przedmieścia Wrocławskiego (ul. Krysiewicza 2) i w rejonie Bramy Wronieckiej. Efektem prowadzonych tam prac było odsłonięcie fragmentów zabudowy murowanej z przełomu XV i XVI w., fundamentów kościoła ewangelickiego św. Piotra z XIX w. oraz pozyskanie prezentowanego na wystawie zbioru 150 monet z XVII w., oraz XVII-XVIII w. kafli i fajek.

Skarb monet i przedmiotów ze srebra, koniec X w., Kąpiel, gm. Czerniejewo.

Siekierki brązowe, koniec epoki brązu, Rosko, gm. Wieleń.

Ratownicze badania archeologiczne wykonano również w obrębie wewnętrznego dziedzińca Pałacu Górków, w którym mieści się Muzeum Archeologiczne, w związku z modernizacją gmachu Muzeum. Badania wydoły na światło dzienne pozostałości zabudowy drewnianej z XIV i przełomu XIV i XV w., fragmenty średniowiecznych kamiennic oraz partie piwniczne i fundamentowe Pałacu Górków. Na wystawie można obejrzeć pochodzący z tychże badań zbiór kafli, fajek fajansowych i detali architektonicznych.

Najmłodsze ze znalezisk pokazywanych na wystawie są naczynia, monety i przedmioty metalowe odkryte podczas badań wsi folwarcznej w Graboszewie, gm. Strzałkowo. Wieś ta funkcjonowała w okresie między XVIII i XIX wiekiem.

Życzymy Państwu przyjemnego zwiedzania naszej wystawy.

Komisarze wystawy: Tomasz Kasproicz, Małgorzata Winiarska-Kabacińska

Bogato zdobiony pojemnik

"podróżny" z poroża - import

wielkomorawski (IX/X w.),

Krzyżowniki, gm. Kleszczewo.

Łańcuch brązowy, szklane paciorki,

poł. XI-XII w., Dziekanowice, gm. Łubowo.

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu
ul. Wodna 27, Pałac Górków, 61-781 Poznań
tel./centr. (061) 852 82 51

Scenariusz wystawy: Tomasz Kasproicz,
Małgorzata Winiarska-Kabacińska
Opracowanie plastyczne wystawy: Barbara Bednarczyk,
Jołenta Kędelska
Projekt folderu: ARCHmedia
Druk: ANstudio Poznań

Sponsor: ARCHmedia
e-mail: archmedia@archmedia.pl

4me.pl

PROFESJONALIZM DLA KAŻDEGO

serwery wirtualne od 8 zł
konta e-mail od 3 zł
21 dni bezpłatnego testowania
<http://www.4me.pl/>